

Liikunta- ja urheilukulttuurin käsitteet ja tulkinnat

Liikuntasosiologin leipälajina voi pitää käsitteiden kehittämistä ja tulkintaa. Mehän pyrimme tekemään ymmärrettäväksi liikuntakulttuurin ja yhteiskunnan muuttumista. Se tapahtuu uusilla käsitteillä tai paremmilla käsitteiden määrittämisillä. Se, mitä sanoja ja käsitteitä käytämme, ohjaa myös ajattelua ja tekojamme. ”Näe maailma liikuntasosiologin silmin ja yllätyt”, näin yleensä aloitan liikuntasosiologian kurssini. Ja toden totta, erittäin kokeneetkin liikunta-alan ammattilaiset ovat nähneet sen maailmansa toisin. Jos haluat käyttöösi liikuntasosiologin ”silmäläsi”, niin tutustu materiaaleihin ja ole yhteydessä. Tuon sinulle mielelläni yhden linssin mukana.

Suomalainen yhteiskunta ja ainakin eurooppalaiset yhteiskunnat ovat monenlaisten muutosten kourissa. Liikunta- ja urheilujärjestelmämme samoin kuin sosiaali- ja terveysala, metsä-, puu- ja it-teollisuus palvelualoista ja mediasta puhumattakaan on joutunut turbulenssiin, jota ei tunnu ohjaavan kukaan. Periaatteessa kyse on kuitenkin ihmisten valinnoista; luetko lehtesi paperilta vai tabletilla vaikuttaa sekä mediaan, sosiaaliseen mediaan että metsäteollisuuteen. Liikutko yksin luonnossa, menetkö urheiluseuraan vai haetko liikuntapalvelusi yksityiseltä tai julkiselta palveluntarjoajalta vaikuttaa koko liikunta- ja urheilujärjestelmään.

Liikunta- ja urheilumaailman ammattilaiset tarvitsevat tänä päivänä satoja erilaisia liikuntakulttuurin käsitteitä selvittääkseen yhteistoiminnasta eri yhteiskunnan sektoreiden, hallinnonalojen, toimialojen ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Liikunta- ja urheilulajien maailma synnyttää myös jatkuvasti uusia käsitteitä ja termejä – sosiaalisesta mediasta puhumattakaan.

Jos haluat, että yhteisösi on selvillä tästä kaikesta eli käsitteistä ja niiden käyttöyhteyksistä, niin ota yhteyttä käsiteterminaattoriin. Julkaisua vaille valmiissa tutkimuksessani ja toisessa tekeillä olevassa käsitesanakirjassani olen selvittellyt laajasti liikuntakulttuurin, liikunnan ja urheilun käsitteitä ja niiden taustalla vaikuttavia tarpeita.

Artikkeleita

Tiihonen, Arto (2014, tulossa) Liikuntakulttuurin ja –politiikan käsitteiden tulkintaa ja arviointia. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja xx 2014, Helsinki.

Tiihonen, Arto (2014) Respekti lisääntyy – asennepäivitysten aika. Helsingin Sanomat, 4.2.2014.

Tiihonen, Arto (2013) Liikuntakulttuurin käsitteet muutoksessa. Liikunta & tiede 50 (4) 60-65.

Tiihonen, Arto (2012) Vahvistavia kokemuksia ja pelirohkeutta. Vammaisurheilu & liikunta, 3/2012, 18.

Tiihonen Arto (2011) Punapaidat – lahtelainen mäkilegenda. Kirja-arviointi teoksesta Karisto, A & Laaksonen P: Punapaidat – lahtelainen mäkilegenda. Liikunta & tiede, 48, (6), 94-96.

Pirnes, Esa & Tiihonen, Arto (2011) Merkityksellisen ja kokemuksellisen (kansalais)toimijuuden pelikenttä. Yhteiskuntapolitiikka 76 (4), 436–448.

(<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/102867/pirnes.pdf?sequence=1>)

Pirnes Esa & Tiihonen Arto (2010) Hyvinvointia liikunnasta ja kulttuurista, Käsitteiden, kokemusten ja vastuuden uusia tulkintoja. Kasvatus & Aika 4(2) 2010, 203-235. (http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?lan=1&page_id=275)

Tiihonen Arto (2010) Kokemuksesta tulkintaan, tulkinnasta käytäntöön. Teoksessa: Sarvimäki A & Syrén I (toim.). Ikääntyminen ja ruumiillisuus. Seminaariesityksiä 30.11–1.12.2009. Oraita 1/2010. Helsinki: Ikäinstituutti, 41-47.

Tiihonen Arto (2010) Merkityksellisille poluille Reino! Liikunta & tiede, 47 (4) 50-52.

Tiihonen Arto (2010) Miten minusta tuli tohtori? Teoksessa Vuolle, Pauli (2010) Liikunnasta väitelleiden tohtoreiden urakehitys. Helsinki, LTS, 92-94.

Tiihonen, Arto (2007) Miehisyyksivalinnat jalkapalloilijan elämässä. Teoksessa Itkonen H. & Nevala A. Kuningaspelin kentät – Jalkapalloilu paikallisena ja globaalina ilmiönä. Helsinki. Gaudeamus 2007.

Tiihonen, Arto (2007) Painia ikämiessarjassa – ikääntyneen miehen mahdollisuudet toteuttaa erilaisia miehisyyksiä. Raportissa Tiihonen A. & Syrén I (toim.) Ikääntyminen ja sukupuoli –seminaariraportti. Oraita 1/2007. Ikäinstituutti.

Tiihonen, Arto (2004): Lahtelaisia Urheiluseuratarinoita. Liikuntakulttuurin muutos, sosiaalinen pääoma urheiluvallennuksessa ja tutkimuksen aluevaikuttavuus. Teoksessa Liljander, Juha-Pekka & Mäkelä, Eija (toim.): Aluevaikuttavaa innovaatiotoimintaa – tutkimustoiminnan käynnistyminen Lahden ammattikorkeakoulussa.

Tiihonen, Arto (2004): Miten huippu-urheilua tulisi kehittää? Liikunnan ja urheilun maailma (SLU:n verkkolehti), 17/04, 18.11.2004.

Tiihonen, Arto (2004): "Mikään ei ole rumempaa kuin kaunis mies?!" Liikunta & tiede 4/2004, 21-26.

Tiihonen, Arto & Lukka, Sanna (2004): Terveysliikunta rulettaa – jos vain tietäisi miten sen toteuttaisi. Liikunta & tiede 3/2004.

Tiihonen, Arto (2004): Kokemus puhuu, tarina kertoo, tutkija selittää – tarinoittamalla tiedettä kokemuksista. Teoksessa Latvala, Johanna, Peltonen, Eeva & Saresma, Tuija (toim.): Tutkija kertojana. Tunteet, tutkimusprosessi ja kirjoittaminen. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 79. Jyväskylän yliopisto 2004.

Tiihonen, Arto (2003): Body Talks – I Write. In Denison, Jim & Markula, Pirkko (eds.): Moving Writing: Crafting Movement in Sport Research. NY, Peter Lang.

Tiihonen, Arto (2003): Mistä urheilun moraali versoo? Teoksessa Pesonen, Mia & Westermarck, Harri (toim.) Mikä on oikein? Helsingin yliopiston vapaan sivistystyön toimikunta, Studia Generalia -kevät 2003, 109-124.

Tiihonen, Arto (2003): Mustia aukkoja ja harmaita alueita kartoittamassa. Liikuntakulttuurin puhetoivoista ja käsitteistä. Promo, 1/2003.

Tiihonen, Arto & Ala-Vähälä, Timo (2002): Erytisliikunnan arviointiraportti. Valtionhallinnon toimenpiteiden arviointia erityisliikunnan alueella. Opetusministeriö: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston julkaisusarja, nro 6/2002.

Tiihonen, Arto (2002): Nuorten väkivalta ja urheilu - kulttuurista taustaa ja toimenpide-ehdotuksia. Liikunta & tiede, 5/2002.

Tiihonen, Arto (2002): Ruumiista miestä, tarinasta tulkintaa: oikeita miehiä – ja urheilijoita? Jyväskylä, LIKES-tutkimuskeskus, 134.

Tiihonen, Arto (2002): Tutkimukseni paikka. Ruumiillinen kokemus, tarina ja kvalitatiivinen tutkimus suomalaisessa mies- ja urheilututkimuksessa. Teoksessa: Ruumiista miestä, tarinasta tulkintaa: oikeita miehiä – ja urheilijoita? Jyväskylä, LIKES-tutkimuskeskus, 134, 91-116.

Tiihonen, Arto (2002): Tarinoittaminen ja omaelämäkerrallisuus tutkimuksen ymmärrettäväksi tekemisessä. Teoksessa: Ruumiista miestä, tarinasta tulkintaa: oikeita miehiä – ja urheilijoita? Jyväskylä, LIKES-tutkimuskeskus, 134, 117-132.

Tiihonen, Arto (1999): Making the Market Power of Sports – A Competitive Force. Motion, Sport in Finland 2/1999.

Tiihonen, Arto (1999). Oikeita miehiä – ja urheilijoita. Urheilun miestutkimusta. Teoksessa Jokinen, Arto (1999, toim.): Mies ja muutos. Tampereen yliopisto.

Tiihonen, Arto (1997): Silloilta virtaan. Liikunnan ja terveyden edistämisen ongelmista ja mahdollisuuksista. Promo 3/1997, 15-17.

Tiihonen, Arto (1997): Lihaan kirjoitettua ja ruumiissa koettua. Teoksessa Jokinen, Eeva (toim.): Ruumiin siteet. Tampere, Vastapaino.

Tiihonen, Arto (1996): Menikö maitohapoille? Liikuntapoliittisen ylikunnon syyt ja uuden herkkyyden etsintä. Artikkelikokoelma. Helsinki, ViSiLi.

Tiihonen, Arto (1996): Urheilullisen miehen mahdolliset maskuliinisuudet. Lisensiaatintyö. Jyväskylän yliopisto, liikunnan sosiaalitieteiden laitos.

Tiihonen, Arto (1996): Urheilevat isä(n)kullat. Teoksessa Laiho, Marianna & Ruoho, Iiris (toim.): Naisen naamio, miehen maski. Sukupuoli journalistisessä kuvassa. KSL.

Tiihonen, Arto (1995) Urheilua sinulle. Neljä tarinaa opiskelijaliikunnasta. Teoksessa Nevala, Arto (toim.) Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja 1995.

Tiihonen, Arto (1995): Are You Afraid of Stadiums? Teoksessa Veijola, Soile, Bale, John & Sironen, Esa: Strangers in Sport. Reading Classics of Social Thought. JY/Yhtpol.laitos, 91.

Tiihonen, Arto (1995): Urheilu, mies ja yhteiskunta moraalien verkossa. Teoksessa Ylioppilasaineita 1995. SKS.

Tiihonen, Arto (1994): Liikuntakulttuurin muuttajat ja OLLiksi tuleminen. Teoksessa Tiihonen, Arto (toim.): Monenlaista kiittäjää - OLLin oppivuodet 1971-1994. Opiskelijoiden Liikuntaliitto, sarja A 2/1994. Helsinki, Yliopistopaino, s.48-58, 129-157.

Sparkes, Andrew ja Tiihonen, Arto (1993): Silent Voices in a Marginal World: Exploring the Emancipatory Potential of Life Histories. Teoksessa Laine, Leena (ed.): On the Fringes of Sport. Akademia Verlag, Sankt Augustin, 40-47.

Tiihonen, Arto (1989): Sählääjien ruumiinpolitiikka - muuttuva opiskelija- ja liikuntakulttuuri. Teoksessa Kimmo Suomi, Kimmo Jokinen ja Arto Tiihonen: Hölkkääjiä, sählääjiä, skeittaajia. OLL: sarja A 1/89. Turenki.

Tiihonen, Arto (1989): Urheilu kansanliikkeenä. Liikunta ja Tiede 6/89.

Tiihonen, Arto (1989): Liikuntakulttuurin kolmiloikka: suoritus, terveys, kokemus. Tiede & Edistys 2/89.

Tiihonen, Arto (1989): Urheilevan ruumiin kaunokirjallisuutta. Kulttuurivihkot 3/89.

Tiihonen, Arto (1986): 1980-luvun opiskelijan suuret haasteet. Liikunta & Tiede 3/1986.

Esityksiä

Tiihonen A (2013) Liikuntakulttuurin käsitteet muutoksessa. Näkökulmia liikuntakulttuurin ja –politiikan käsitteiden uusiin merkityksiin ja käyttöyhteyksiin. Liikunnan järjestöpäivät (OKM, Valo ry.), 23.9.2013. Esitys, Vierumäki.

Tiihonen A (2013) Liikuntakulttuurin käsitteet muutoksessa. Liikuntatieteen päivät, Jyväskylän yliopisto, 13.6.2013. Esitys. ([TIIHONENLTS130620132](#))

Pirnes E & Tiihonen A (2012) Kulttuuri ja liikunta hyvinvointia lisäämässä – ja hyvinvointiyhteiskuntaa uudistamassa? KUPO:n (OKM) osastokokous 28.5.2012, Tuusula.

Tiihonen A (2011) Hyvinvointia liikunnasta, kulttuurista ja vapaaehtoistoiminnasta - erilaisten kokemuksellisuuksien voimaannuttava merkitys. Etelä-Pohjanmaan kesäyliopisto. Seinäjoki 25.10.2011 (esitys)

Tiihonen A (2009) Reading a Training Diary through Theories. Masters and Mentors: meaning and methods in older adults' sporting activities. 10.–11.8.2009, Sibelius Hall, Lahti. (Oral presentation).

[TIIHONENMM2009\[Yhteensopivuustila\]](#)

Tiihonen Arto (2009) Kokemuksellisuuksien erilaiset merkitykset koulussa Taide ja liikunta –seminaari, 5.3.2009, Hollo-instituutti, Kiasma, Helsinki. [TIIHONENHOLLOINST050309](#)

Blogeja

Tiihonen A. 2014. Eettisiä pohdintoja urheilusta (<http://www.miksiliikun.fi/2014/02/04/reilupeili-vastaa-eettisiin-kysymyksiin/>). Blogi sivulla www.miksiliikun.fi, 14.1.2014.

Tiihonen A. 2014. Voiko jalkapalloa pelata ilman maaleja? OLL-muistoja ja tulkintoja aiemmilta vuosikymmeniltä (<http://www.oll.fi/voiko-jalkapalloa-pelata-ilman-maaleja-oll-muistoja-ja-tulkintoja-aiemmilta-vuosikymmenilta/>). Blogi Opiskelijoiden liikuntaliiton sivulla, www.oll.fi 4.2.2014.

Tiihonen A. 2013. Liikutelkaa toisianne - liikuntakulttuurin pysty- ja vaakasuuntaista kehittämistä (<http://www.svu.fi/?x254132=343705>). Julkaistu Suomen Veteraaniurheiluliiton sivulla www.svu.fi, 12.11.2013.

Tiihonen A. 2013. KesäQuussa käsitteitä uusix. Blogi sivulla (<http://www.miksiliikun.fi/?m=201306>) 11.6.2013.

Tiihonen A. 2012. Liikuntakulttuuri muuttuu (taas)... Blogi sivulla (<http://www.miksiliikun.fi/2012/09/21/liikuntakulttuuri-muuttuu-taas/>) 21.9.2012.

Tiihonen A. 2012. Eloisia päiviä ja iltoja. Blogi sivulla (<http://www.miksiliikun.fi/2012/08/30/eloisia-paivia-ja-iltoja/>) 30.8.2012.

Tiihonen A. 2012. Lontoo 2012 ikäpolvikokemuksena (<http://www.ikainstituutti.fi/sitenews/view/-nid/87/ngid/3/>). Julkaistu sivulla www.ikainstituutti.fi , 15.8.2012.

Tiihonen, Arto (2012) Mitä mieltä jääkiekon MM-kisojen lippujen hinnoista pitäisi olla tai mistä tässä (liikunta)sosiologisesti oikein on kysymys? (<http://www.miksiliikun.fi/2012/05/22/kuntoutumista-ja-kevaan-kiireita-blogit-13-4-17-5-2012/>) Julkaistu blogisivulla www.miksiliikun.fi, 22.5.2012.

Tiihonen, Arto (2012) Pressaehdokkaat UKK-kävelytestissä. (<http://www.miksiliikun.fi/2012/02/09/toipumisesta-kohti-kuntoutusta-kolmas-viikko-leikkauksen-jalkeen/>) Julkaistu blogisivulla www.miksiliikun.fi , 9.2.2012.

Tiihonen, Arto (2011) Esimerkki: liikuntaa ja terveystoimintaa (<http://www.miksiliikun.fi/2012/01/12/kokemuksellista-liikuntaa/>) Julkaistu blogisivulla www.miksiliikun.fi, 12.1.2012.

Tiihonen, Arto (2011) Liikkuminen ja urheileminen on kokemuksellista toimintaa – katsaus tutkimushistoriaani (<http://www.miksiliikun.fi/2011/11/24/173/>) Julkaistu blogisivulla www.miksiliikun.fi, 24.11.2011.

Tiihonen, Arto (2011) Pelkkiä hyviä elämyksiäkö vain - liiku identiteettiäsi rakentaen osallistuvaksi toimijaksi. (<http://www.miksiliikun.fi/2011/11/24/173/>) Julkaistu blogisivulla www.miksiliikun.fi, 24.11.2011.

Tiihonen, Arto (2011) Karppaaminen ja syömisestä kokemuksellisuudet (<http://www.miksiliikun.fi/2011/11/24/173/>) Julkaistu blogisivulla www.miksiliikun.fi, 24.11.2011.